

«Acabar amb l'anticatalanisme»

Don Emilio, els resultats... Vostè no ha eixit com a senador i hi ha hagut algun lleu enfrontament a la Coalición Popular

—El meu cas no té la més mínima transcendència. Jo vaig tenir una conversa amb Ximo Munoz Peirats, i Ximo em deia que calia fer alguna cosa perquè ell també duu el verí polític, i jo li vaig dir que jo, com a independent, absolutament com a independent, jugaria amb Coalición, perquè crec que és —en aquella data així m'ho pensava—, creia que era l'única alternativa, i crec que és bo que hi haja una alternativa, però sense afiliar-me a res, sense cap compromís i amb absoluta independència. I li ho vaig dir sense comissionar-lo per a cap encàrrec, però Ximo, a qui tinc un gran afecte després de molts anys, fa ús d'aquesta conversa, i un dia em crida Fraga i em diu: «Mi querido amigo, el honor que tengo yo de ir contigo en Valencia lo supera todo», i tal, i no em deixà parlar.

I jo, com que això estava en el fons del que havia pensat, encara que no ho tenia clar... perquè el currículum, el tinc cobert i no el canvie per res. Jo em veig com a senador al costat del senyor Arespachaga i em dona un calfred. No vaig estar en els temps gloriosos al costat del senyor Arespachaga i no m'és grat estar en l'oposició amb ell. Amb tot, el fet cert és que he col·laborat conscientment, absolutament inhibit del meu èxit o fracàs personal, confiat, perquè jo tenia un ambient a València que, lògicament, m'hauria d'haver donat prou vots.

No he fet cap campanya personal. Si he parlat d'alguna cosa amb més èmfasi ha estat del Senat, perquè un dels grans fracassos de la Constitució és el Senat,

Presentat com a senador independent en les llistes de la Coalición Popular, Emilio Attard diu que havia renunciat, deu dies abans, al seu escó. I opina que aquestes eleccions han estat el final dels populars i que és l'hora dels partits autònoms.

J. Castelló

«Un dels grans fracassos de la Constitució és el Senat».

com a cambra de representació territorial, que és una frustració. Anomenar representació territorial quatre senadors provincials i un altre per cooperació... Des que es va fer això, es va frustrar el Senat. Crec que a través del reglament, i a través de la llei electoral, en definitiva, s'imposarà la reforma constitucional. Si es manté el Senat, haurà de ser amb un contingut autònom.

Pel que fa al resultat electoral, jo, el dia deu de juny, vaig dirigir una carta a Robles Piquer, on li deia que

es duia absolutament malament la campanya, que es dedicava a atacar i amb això a fomentar Unió Valenciana, que no hauria tingut els vots si no s'hagués atacat la gent amb la història del vot útil. Només el fet d'invocar-lo és un rebuig a l'elector. És no deixar fer a un senyor allò que vol, per forçar-lo que faça allò que ens convé. Creiem que pensant per ell això li convé, però això no dona resultat. T'han de votar per les teues conviccions, per la teua oferta, per la teua història i per la teua capacitat, però mai perquè jo siga el mal menor o perquè diga vote'm vostè a mi que, si no, vindrà aquell altre... A mi, el vot útil em sembla un error absolut. Per a mi és ofensiu que em demanen el vot útil.

Els ho vaig dir oportunament. Els vaig dir que no em retirava perquè no volia ocasionar-los un perjudici, però deixava denunciat com duien el pla i vaig avançar tot el que havia de passar. Amb tot, he fet tot el que he pogut per la meua part perquè triomfàs Coalición Popular. Jo crec que ací ha fracassat Coalición Popular i en tot Espanya ha fracassat Coalición Popular. Coalición Popular, que podia haver estat l'esperança d'una alternativa al socialisme, ha tingut una data de *finiqui*.

L'ESTIU ACTIU '86

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

• COLONIES

Per a xiquets i xiquetes de 8 a 14 anys.

- 2a. quinzena de juliol Penyagolosa.
- 1a. quinzena d'agost Guardamar

Preu: 15.000 pessetes per als socis d'ACPV i 17.000 per als no socis.

• CIRIT

Trobades amb Ciència organitzades per la C.I.R.I.T. de la Generalitat de Catalunya amb la col.laboració d'A.C.P.V.

Del 30 de juny al 27 de juliol

Jornades de treball, per a estudiants de 3er. de BUP i 2on. curs de 2on. grau de FP, amb investigadors i professors universitaris. Conferències, col.loquis, visites, etc. Durada: una setmana. Preu: 6.000 pessetes, a part del desplaçament.

• UNIVERSITAT EUROPEA

Per a joves de 15 a 17 anys, del 16 al 26 d'agost. PRADA del Conflent.

Es tracta d'una proposta educativa innovadora en el camp de les experiències didàctiques: aprendre a conèixer el món físic i el món social, arribar a estimar els paisatges i la història dels nostres països.

PREU: 1000 ff.

• PRADA 86

Universitat Catalana d'Estiu.
PRADA del Conflent del 16 al 26 d'agost

Seccions d'animació - Monogràfiques
Generals - Tallers

PREU: 1500 ff.

FULL DE PREINSCRIPCIÓ

Nom: _____ Cognoms: _____

Edat _____

Adreça _____ Núm _____

Localitat: _____ Telèfon: _____

ACTIVITAT A LA QUE VOL ASSISTIR: _____

COLONIES: 1er. torn 2on. torn 3er. torn

UNIVERSITAT EUROPEA PRADA 86 CIRIT

Envieu aquest full ràpidament a: ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Carrer de Moratín, 15, porta 8a. - 46002 València

Més informació al telèfon 96/351 17 27

to que ha estat el 22 de juny. Tenim un mosaic polític que fa por. Ha fracassat la molt racional, europeïsta i cartesiana oferta de Roca. Roca, amb els de Convergència i Unió i els diputats que hauria pogut traure en la resta d'Espanya, hauria pogut decidir el mapa parlamentari. El fracàs és total i absolut.

Crec que el rebuig s'ha produït en considerar el Partit Reformista com una operació fiduciària de Catalunya.

—Roca es queixava de certa campanya impulsada des del govern central.

—Home, clar, però és que amb tot això cal comptar. Ja des de la televisió, quan li posaven baix el subtítol... És que triomfar contra una televisió d'un poder que l'exercite amb la intel·ligència amb què l'han exercida... Jo crec que el PSOE ha utilitzat tot el subtrat sociològic del franquisme, que encara constitueix la base d'aquesta societat. M'explique. Per a mi, igual quan es vota Suárez que quan es vota Felipe, el país, sense saber-ho, està buscant el cabdillatge, sense declarar-ho expressament. Estem formats en aquest concepte. La campanya electoral no ha estat un debat polític per part de ningú. Han presentat Felipe com podien haver presentat Franco en unes eleccions, o com el presentaven. Fixa't que eixien tots els líders entre la multitud, donant paperets, embolicats... però, quan anava a eixir Felipe, es feia el silenci, es marcava un fons lluminós i s'apareixia Déu. Això és cabdillatge, sociològicament...

—Una tècnica que utilitza, també, Manuel Fraga.

—Home, ell no ho ha pogut fer, perquè no ha tingut la televisió al seu servei...

—Però ara, amb la crisi del PDP i Oscar Alzaga, la figura de Fraga també apareix, de nou, dins d'una aurèola de cabdillatge...

—Això és una altra història. Jo dic que els que han estat en el poder han gaudit d'un fons majoritari que sociològicament és franquista. En Suárez van veure la polissa d'assegurança en el canvi perquè hi havia la successió de l'autocràcia, de la dictadura, per un sistema democràtic, però la gent hi veia els previsors de l'esdevenidor. Allò anava en ordre, hi hauria llibertat, però sense traumes. Els senyors d'UCD no saben governar-se a ells mateixos, donen l'escàndol, el poble els sanciona i torna a triar un cabdill que li done tranquil·litat i seguretat.

—¿I tot això, al seu parer, com s'hauria de canviar?

—És molt difícil. Això, ho haurien de dur les noves generacions. En l'or-

dre nacional o es reviscola la democràcia, que té la qualificació de parlamentària a la monarquia, o si la monarquia deixa de ser parlamentària, correm un greu risc. I decreix el parlamentarisme des del moment en què les cambres es converteixen en executores de la voluntat de l'executiu. I això és així. La gran sort de les dues primeres legislatures, del 77 i del 79, és que ningú no es va poder alçar amb el sant i

posaran els parlamentaris que convinga i tindran el poder del partit. I això passa en tot, perquè ningú no ha celebrat internament, de veritat, amb els braços oberts, que vinga Maravall, que es recorda de Xàtiva. O que vinga una senyoreta embarassada econòmica, desconeguda a València, per a diputat quart. Crec que és ofensiu.

Ara bé, ¿té la societat valenciana consciència autònoma? Rotunda-

podia haver canviat, si no arriba a ser per...

—Jo vaig creure, racionalment, en l'autonomia en la manifestació del 9 d'Octubre del 77. Vaig pensar: Açò ha variat.

—*Va ser un moment clau.*

—Però aleshores va començar la dinamitació de l'esperit autòmic. Cadascú al seu aire. Albinyana, convertint-ho en un desideratum del poder personal, amb un desequilibri mental notori. I aleshores els meus van trobar el motiu de la gran distorsió, de poder traure manifestacions al carrer que ningú d'UCD no podia ensenyar a la Moncloa. Quan eren els mateixos trenta mil aleshores que ara, que sempre.

—*Vosté és acusat personalment d'haver impulsat aquest anticatalanisme.*

—Una prova...

—*N'hi ha de distintes, per exemple les declaracions de Carles Recio a EL TEMPS.*

—Sí, bé. Jo, racionalment he estat autonomista. Vocacionalment, no. No ho sent.

—*¿I què pensa de l'anticatalanisme?*

—Em pense que és un error fenomenal. Tant que, fins i tot, ho tinc provat i demostrat. El 26 d'octubre de 1978 vaig voler parlar amb Josep Tarradellas, quan ací començava el gran ferment anticatalanista, i jo em pensava que era absolutament negatiu per a València i el seu futur polític. Li vaig telefonar i vaig quedar amb ell. M'hi acompanyaven Javier Aguirre i Ernest Sena —dos testimonis—. President, em va dir —i em deia president per la Comissió Constitucional i jo a ell per allò de...—, demà mateix parlem. Vam anar a veure'l. Li vaig fer el plantejament, li vaig dir que s'obriria una guerra que ens perjudicaria a nosaltres més que no a ells, i que calia una declaració. Que la qüestió dels Països Catalans ens destorbava a tots. I ell digué: «Països Catalans, a fotre el camp». Amb aquestes mateixes paraules.

—*El president Tarradellas ha estat sempre molt clar en aquest punt.*

—Vam redactar una nota conjunta i vam tractar de gelar el problema. Però aleshores va sorgir la política interna d'UCD, que jo ja no dirigia, perquè aleshores estava abocat totalment a la redacció de la Constitució, i a més cada vegada m'apartava més de la UCD valenciana, en què es va fomentar com a aglutinant l'anticatalanisme.

—*¿Quins van ser els noms clau en tota aquella trama?*

—No m'atrevesc a dir persones, ni

«Han presentat Felipe com presentaven Franco».

l'almoïna d'una majoria hegemònica. I això ens va obligar a conviure, a transigir, a comprometre, perquè ningú no va tenir la temptació de dir els meus vots són aquests, i fora.

Quan et presenten una llei i et diuen: «No es molesten a presentar esmenes, perquè no pensem passar-ne ni una», deixem d'estar en democràcia.

—*Això ens duu a una afirmació evident. A diferència d'altres estats d'Europa, la societat espanyola no està estructurada políticament, sembla que els partits siguin estructures caciquils.*

—Totalment. De ma casa ja he comentat en alguns dels meus llibres. Però, de casa aliena... La dictadura del PSOE fa por. Quan Alfonso Guerra deixa caure la mirada arrere, des del banc blau o des de l'oposició, els diputats del PSOE componen la figura. Això no m'ho ha de contar ningú. ¿Tenen vida democràtica els partits? Mentida. Cap. Potser el català o el basc en tenen o n'han tinguda. Els altres, cap. I això demostra que, o hi ha partits autònoms federats, o els provincials, autònoms o el que siga, que depenen de Madrid, són els concessionaris de la Coca-Cola, que a canvi del *royalty* de la fidelitat, els im-

ment, no. Fes una passejadeta per Castelló o per Alacant, i els d'Alacant prefereixen anar, com abans, al Martín, a veure les senyores en pilotes, que venir a València a resoldre els problemes. I no dic Castelló, que té un sentit molt distint de les coses, una circumscripció on els trucs anticatalanistes no serveixen.

Que formen un tot les tres províncies, això encara està per veure. La societat no se sent representada en les Corts valencianes, encara que trie els diputats, ni participa en la vida legislativa d'aquestes Corts.

—*Han estat les classes dirigents i les empresarials les que menys s'han cregut, de sempre, la història, les que han fomentant, per exemple, l'anticatalanisme, que ens ha conduït a la divisió.*

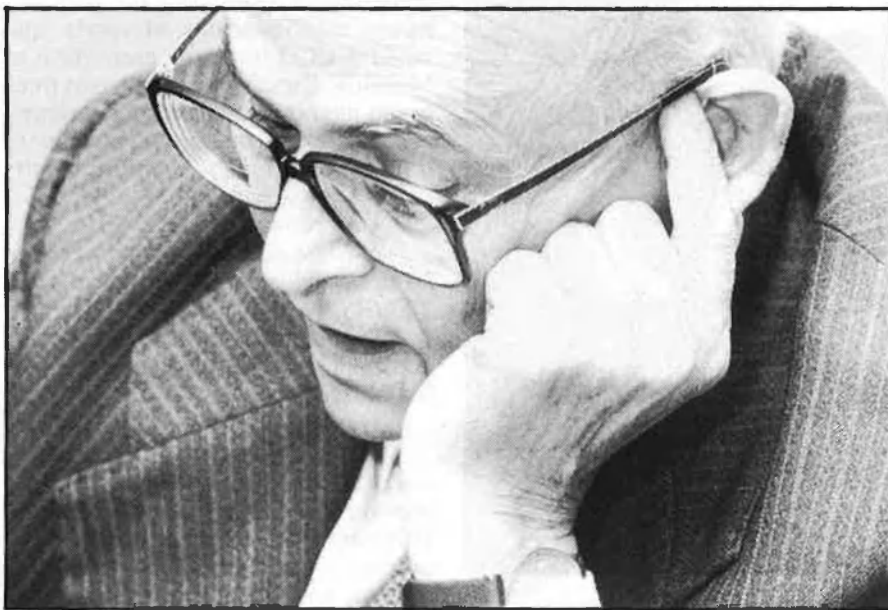
—Ací, i parlem d'aquest segle, en 1919, crec, va venir Cambó al Teatre Principal de València, doncs, aleshores hi havia el blasquisme, que, encara que ara li organitzem exposicions, era més espanyolista que Fraga. Aquesta és la societat que nosaltres hem heretat.

—*Des del seixanta, i, sobretot, des de mitjan dècada dels setanta, això*

m'agrada. Però la realitat és que es va fer una política anticatalanista que va venir bé al PSOE, perquè això des-trossava i distanciava gent afí, gent normal que hauria estat amb nosaltres...

—Però és que totes les forces de dreta valencianes juguen sempre a la mateixa història.

—Això, s'ha de superar. O es supera, o estarem sempre en un carreró conflictiu, no rendible i absolutament estèril.

«Sempre caldrà comptar amb la Convergència catalana».

—Això ho haurien de tenir clar els senyors de la nova Convergència Valenciana, com ara Francisco Domingo.

—Jo crec que Francisco Domingo és molt intel·ligent i últimament no li he llegit cap article en què demostre la fòbia anticatalanista.

—Però la gent que forma aquesta possible nova força es van ajuntar inicialment només per aquest motiu, per aquesta fòbia...

—Pot haver-hi hagut un ferment, però jo crec que qualsevol operació de convergència que tinga per element comú l'anticatalanisme no prosperarà.

—¿I què pinta Unió Valenciana en tot aquest panorama?

—No sé... Jo tinc una bona amistat amb Miguel Ramón, però no tinc criteris. Crec que Unió Valenciana és un adob. Mai no serà... Entre altres coses, perquè si alguna vegada hi ha una alternativa nacional al socialisme, haurà de ser comptant amb la Convergència catalana. I qui no siga federable amb els catalans no tindrà mai la majoria en el Parlament espanyol.

—Ací a València això serà difícil.

—Sí, però això és un dictamen d'un senyor retirat que diu el que pensa.

—¿I què farà Emilio Attard enmig de Convergència Valenciana?

—¿Què ha de fer? Llegir el periòdic.

—¿No hi intervindrà de cap manera?

—No. Hem de veure què passa en les Corts. És molt important per a la pròxima convocatòria electoral veure què passa a Madrid. A Madrid hi ha

d'atracció i de carisma. Ara, ¿això té contingut ideològic avui? Jo no el veig. Però és que la gent no vota continguts. És que no som demòcrates. En el cente coincideix la massa electoral. Ara tot és centre. I Felipe més que ningú, encara que no hi haja ningú del centre que pugue a l'Azor. Perquè la gent vol viure bé i millorar. Jo no crec en els tres milions de parats. Tres milions de parats... ¿no podríem eixir al carrer! Ni les eleccions serien com són, es radicalitzarien. El que fa la gent és radicalitzar-se al centre. El que passa és que ha d'haver-hi una visió de centreesquerra i una altra de centre-dreta, i aquesta no existeix.

—És curiós, perquè al País Valencià alguns possibles líders del centre-dreta de què parla vostè no poden formar-lo des de la crispació anticatalana a què hem arribat. ¿Com superem, per exemple, la por al nom de la llengua?

—Avui és difícil, quan hem caigut en estupideses, com la que em vaig inventar jo, allò de «Comunitat Valenciana». Va ser una solució per aprovar el nostre estatut, que em va fer dimetir de president d'UCD, enfront dels sectors que no ho acceptaven. Però, ara, fins i tot per dir-te la temperatura ho fan referint-se a la Comunitat Valenciana.

—¿Com ho arreglaran, doncs?

—És un procés lent. Ací la tragèdia és que la Renaixença no va ser tal. Ací van acabar amb Teodor Llorente, la coronació del poeta i tal. La burgesia valenciana s'inhibí de la política. La burgesia catalana, que va fer el contrari, avui es troba defensada. Ja fa trenta anys, a Barcelona, vaig tractar en un assumpte amb Lluís Carulla, que era president de Gallina Blanca i de mil coses. Per a aquell senyor era obsessiva la cosa política. Cada mes donava a Òmnium Cultural 100.000 pessetes. ¿Ací, el burgès que més em va ajudar per a les eleccions del 77 ho va fer amb 100.000 pessetes! Si ací no es recrea aquell model, malament.

—¿I els òrgans de la dreta, els seus mitjans de comunicació, que no ceixen?

—Respondrien sempre a la voluntat de la gent.

—Però són manipulats.

—Una societat amb voluntat política no és manipulable.

—Aquesta voluntat es crea des dels mitjans.

—Això no és transcendent. ¿Però si a València no es llig! La majoria de la gent que parla dels meus llibres només se n'han llegit els peus de les fotografies. Mala cosa. □